

Л і т е р а т у р а :

1. Белошапкина В. А. Современный русский язык / Белошапкина В. А., Брызгунова Е. А., Земская Е. А. и др. – М. : Высш. шк., 1989. – 800 с.
2. Чеснокова Л. Д. Конструкции с предикативным определением и структура предложения в современном русском литературном языке (Материалы для спецкурса). – Ч. 1. – Ростов-н / Д. : Рост.-н/Д гос. пед. ин-т, 1972. – 136 с.

А н н о т а ц и я

Статья посвящена анализу синтаксических функций геортонимов как темпоральных распространителей предложения (подлежащее в полном и неполном простом двусоставном предложении, главный член односоставного именного предложения, детерминант, присловная позиция дополнения, определения, обстоятельства).

Ключевые слова: геортоним, темпорлексема, синтаксическая функция, темпоральный распространитель предложения.

A n n o t a t i o n

The article deals with the analysis of the syntactic functions of heortonyms as temporal spreaders of the sentence (the subject in the complete and elliptical two-member sentence, the main member of one-member nominative sentence, determinant).

Keywords: preword/pre-nominative position of the object, the attribute, the adverbial modifier.

Висоцький А. В.

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

КОМПАРАТИВНІ І СУПЕРЛАТИВНІ ПРИСЛІВНИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Стаття присвячена з'ясуванню сфери функціонування компаративів і суперлативів. Описано вживання ступеньованих форм прислівників у придієслівній та детермінантній позиціях, простежено ядрну та периферійну сфери вживання прислівникових лексем.

Ключові слова: компаратив, суперлатив, ступеньовані форми прислівників, зони функціонування, ядрна та периферійна сфери вживання.

Незважаючи на тривале вивчення категорії ступенів порівняння української мови великою кількістю лінгвістів, вона на сьогодні залишається однією з найбільш дискусійних проблем у мовознавчій науці. Категорія ступенів порівняння має особливий статус, посідає проміжне місце між власне-морфологічними і синтаксичними категоріями та відображає організацію словотвірного ярусу мови.

Питаннями аналізу й класифікації ступеньованих форм в різні періоди займалися Д. Х. Баранник, Л. А. Булаховський, В. В. Виноградов,

І. Р. Вихованець, Г. Гельбіг, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко, Ю. О. Карпенко, В. О. Качура, Н. М. Костусяк, Є. Курилович, М. В. Леонова, І. І. Мещанінов, І. Г. Милославський, О. М. Пешковський, О. О. Потебня, Н. А. Слюсарєва, М. Д. Степанова та ін.

У сучасному мовознавстві категорію ступенів порівняння кваліфікують як морфолого-синтаксико-словотвірну категорію. Із цих позицій досліджується проблема категорії ступенів порівняння у працях О. К. Безпояско, І. Р. Вихованця, Г. Гельбіга, К. Г. Городенської, Н. М. Костусяк, М. Д. Степанової.

Структурно-функціональний аналіз категорії ступенів порівняння дозволяє визначити її як транспозиційно-модифікаційне утворення, особливість якого полягає в транспонуванні граєм компаратива та суперлатива в синтаксичну сферу дієслова й появи модифікаційних ознак, що забезпечується відповідними словотворчими засобами (суфіксами **-іш-**, **-ш-**, префіксом **най-** та аналітичними компонентами **більш/менш, найбільш/найменш**) [6, 22], наприклад: *“Мав настати урочистий час, коли весь Київ одночасно спалахне неонам, зарухається **швидше** й **пристрасніше...**”* (В. Шевчук); *“Повернувшись до хати, непроханий ночувальник тепер сів на лаві **впевненіше**”* (О. Гончар); *“Христина найбільше любила весняні вітряки саме тоді, коли вони, перелопачуючи вітер, затихали під великими туманними зорями”* (М. Стельмах); *“Скоро напишу тобі **більш детально** про своє життя і його умови”* (М. Коцюбинський).

Семантична відмінність модифікаційного характеру, експлікована словотворчими засобами, а також нерегулярність утворення компаративів і суперлативів дали підстави спростувати словозмінний статус категорії ступенів порівняння й надати їй статус словотвірного типу, а прислівники вищого та найвищого ступеня та їхні вихідні адвербіальні одиниці кваліфікувати не як форми тієї самої лексеми, а як різні лексеми [3, 174; 4, 309; 7, 517]. Така кваліфікація повністю узгоджується з тим, що прислівник є незмінюваним морфологічним словом і парадигма його складається лише з однієї словоформи.

Досліджуючи ступенювання ознаки предмета в семантико-функціональному аспекті, О. В. Качура визначив, що вищий ступінь (компаратив) виражає: 1) нерівність ознак різних предметів (релятивно-перевищуюче значення); 2) ознаку одного й того ж самого предмета в різні моменти часу (релятивно-динамічне значення); 3) нерівність ознаки предмета й норми ознаки (релятивно-нормативне значення); 4) взаємозв'язану нерівність двох ознак (релятивно-співвідносне значення). Найвищий ступінь (суперлатив) виражає граничний вияв ознаки: 1) щодо множини порівняння або в просторових чи часових межах (суперлативно-відносне значення); 2) щодо класу однорідних предметів (суперлативно-нормативне значення); 3) безвідносний оптимальний ступінь ознаки, пов'язаний з емоційними конотаціями (елативно-оцінне значення) [5, 42]. Семантична конкретизація та

диференціація ступенів порівняння прислівників відбувається при їх функціонуванні в мовленні. Для формування релятивно-нормативного значення компаративна релевантні пресупозиції мовця й адресата (фонові знання про норму ознаки), які відіграють також вирішальну роль у деяких випадках вживання найвищого ступеня в суперлативно-відносному значенні. При розрізненні суперлативно-нормативного та елативно-оцінного значень найвищого ступеня продуктивним є трансформаційний аналіз. У розмовному мовленні семантична конкретизація ступенів порівняння досить часто здійснюється під впливом елементів мовленнєвої ситуації. Мовленнєві ситуації в різних сферах спілкування, специфічно мовленнєві інтенції породжують оказіональні утворення ступенів порівняння прислівників.

Категорія ступенів порівняння за структурою є двокомпонентною, оскільки вона ґрунтується на протиставленні двох рядів форм з однорідним значенням: прислівників вищого (компаратив) та найвищого (суперлатив) ступенів порівняння, на основі яких сформовано грами з відповідними значеннями. Прислівники вищого ступеня порівняння вживаються у двох формах – синтетичній та аналітичній. Синтетична форма утворюється від відповідних вихідних прислівників за допомогою суфіксів *-ш(е)*, *-іш(е)*: *глибоко* – *глибше*, *гостро* – *гостріше*, *гучно* – *гучніше*, *добре* – *добріше*, *мудро* – *мудріше*, *чітко* – *чіткіше* та ін. Приголосні [г], [з] чергуються із [ж]: *близько* – *ближче*, *дорого* – *дорожче*, *низько* – *нижче*, а суфікси *-к-*, *-ок-* перед суфіксом *-ш(е)* усикаються: *довго* – *довше*, *легко* – *легше*, *тонко* – *тонше*, *швидко* – *швидше*, *широко* – *ширше*, наприклад: “*Швидше і швидше котилися хвилі, заливали все, розливалися ширше і помалу заспокоювалися*” (Леся Українка); “*І стане жити легше, стане До серця ближчою весна*” (І. Калинець); “*Дорога все глибше врізалась в ущелину*” (М. Олійник); “*Рідна мова в рідній школі! Що бринить нам чарівніш? Що нам ближче, і миліш, І дорожче в час недолі?!*” (О. Олесь). “*Попереду над рівниною зависло лагідне червоне сонце, голосніше чути гуркіт...*” (Г. Тютюнник). “*Рипить корабель, стогне тяжко, здригається, наче конає, угору здіймається важко, ще важче уділ пориває*” (Леся Українка).

Аналітичні компаративні прислівники утворюються за допомогою поєднання морфем *більш* або *менш* та вихідного прислівника: *більш впевнено* – *менш впевнено*, *більш досконало* – *менш досконало*, *більш приязно* – *менш приязно*.

Прислівники найвищого ступеня порівняння також мають синтетичну й аналітичну форми. Синтетична форма утворюється за допомогою префікса *-най*, що приєднується до компаратива: *ближче* – *найближче*, *вище* – *найвище*, *голосніше* – *найголосніше*, *дужче* – *найдужче*, *тепліше* – *найтепліше*, *тяжче* – *найтяжче*, *яскравіше* – *найяскравіше*. Наприклад: “*Та найдужче знав і любив оці кучугури штибу на місці колишньої сортувальні ...*” (Г. Тютюнник); “*А найбільше старався-вистраждався Митро Грабчак – свій, забродяньський*” (М. Кравчук); “*Найцікавіше було*

ходити у степ із пастухами” (Р. Іваничук); “У суботу, коли в лісі стає людно та гамірно, **найкраще** перебраться по буреломах через воду...” (О. Гончар); “Бог Троян турботливо ставився до всіх українців. Але **найприхильніше** до киян” (Є. Шморгун).

Іноді суперлативи вживаються з морфемами-інтенсифікаторами -як або -що: **якнайшвидше, щонайшвидше, якнайбільше, щонайбільше, якнайгірше, щонайгірше, якнайкраще, щонайкраще**, наприклад: “Їм всім хотілось якнайчастіше казати те слово нове, мов тільки знайдене, просте і рідне” (М. Коцюбинський); “Коли всі пішли з барака, він **якнайтепліше** закутався в свою заробітчанську одежину...” (М. Стельмах); “Кабінет був маленький, у ньому могло заразом вміститися **щонайбільше** шість чоловік” (М. Трублаїні); “Уранці вирядилась [Маруся] **щонайкраще**: поплела коси...” (Г. Квітка-Основ'яненко).

Аналітична форма суперлатива утворюється за допомогою компонентів *найбільш, найменш*, що приєднуються до неступеньованих прислівників: *найбільш вдало – найменш вдало, найбільш досконало – найменш досконало, найбільш чемно – найменш чемно*. Зауважимо, що аналітичні компаративи й суперлативи мають порівняно незначне поширення в українській мові.

Грамаітична категорія ступенів порівняння є невід'ємною ознакою ряду прислівникових форм. Такі компаративні й суперлативні форми спеціалізовані на вираженні предикатно-предикатних відношень, а отже, зберігають синтаксичні позиції вихідних прислівників. За придієслівного вживання вони залишаються морфологічно незмінними. До вказаної позиції прислівникового компаратива та прислівникового суперлатива прилягає їхнє функціонування в ролі присудка двоскладного речення або співвідносного з присудком головного члена односкладних речень. Перехід ступеньованого прислівника в синтаксичну сферу дієслова реалізують аналітичні морфемні та напівморфемні, які морфологічними категоріями часу, способу, виду “одієслівнюють” незмінний прислівниковий компонент. Грамами вищого й найвищого ступенів порівняння прислівників у поєднанні зі зв'язкою *бути* виражають значення теперішнього, минулого й майбутнього дієслівного часу, а також дієслівного способу, наприклад: “...вдвох буде **веселіше**...” (М. Зарудний); “**Навіть тепліше** було...” (М. Хвильовий); “**Найцікавіше** було ходити у степ із пастухами...” (Р. Іваничук); “...**найважче** їй буде намалювати свої очі...” (В. Яворівський). Категорії часу та способу є визначальними категоріями дієслова. Потрібно зауважити, що прислівниковим ступеньованим формам у предикативній позиції властива також власне дієслівна категорія виду. У нерозчленованому вигляді вона виступає тоді, коли роль зв'язки виконує аналітичний компонент *бути*. Порівняйте: “...половців ставало зразу вдвоє **більше**” (В. Малик); “**Саркофаг** стало набагато **легше** будувати” (Ю. Щербак) і “...**веселіше** жити буде з тобою!” (О. Бердник); “**Страшніше** було на привалах” (Р. Іваничук). Ступеньованим прислівникам властива категорія семантико-синтаксичної

валентності. Синтаксичні конструкції з подібними присудковими компонентами мають двовалентний потенціал: “**Краще бути жебраком (на волі), ніж невільником (у золотих шатах)**” (З. Тулуб).

Найвиразніше дієслівну природу форм вищого й найвищого ступенів порівняння прислівників передають їхні синтаксичні особливості. Виконуючи функцію присудка, вони входять у структурну схему елементарного з формально-синтаксичного боку речення й перебувають із підметом у предикативному зв’язку. Насамперед це стосується двоскладних речень з підметом, вираженим неозначеною формою дієслова, наприклад: “**Вже краще йти до Бога пасти вівці, ніж на Вкраїні камінь цей тягти**” (Л. Костенко); “**Підпалити найлегше**” (Р. Федорів). Предикативний зв’язок властивий також реченням структур, у яких підметову позицію репрезентує називний відмінок іменників, наприклад: ...**зароблена копійка краще за крадений карбованець** (Є. Березняк). Для одноядерних конструкцій, у яких функцію співвідносного з присудком головного члена займає ступеньований прислівник, формально-синтаксична категорія предикативності не характерна. Вказуючи на типові для вищого й найвищого ступенів порівняння формально-синтаксичні позиції, дослідники звертають увагу на їхню здатність керувати відмінковими формами іменників. Позиційна структура двоскладного речення зі ступеньованим компонентом у ролі присудка зумовлює наявність правобічної позиції керованого компонента, тоді як лівобічна звичайно стосується явищ координації. У синтаксичних конструкціях такого типу правобічну позицію займає іменниковий компонент у функції об’єкта порівняння. Периферію керованих членів речення щодо кількісного вияву становить лівобічна їхня позиція в односкладних синтаксичних конструкціях, яка виникає внаслідок відповідних трансформацій вихідних елементарних речень, наприклад: “...**йй стало... спокійніше**” (В. Яворівський); “...**тобі легше, ніж мені**” (О. Бердник). Потрібно додати, що підпорядкування залежного компонента речення опорному компонентові виражає формально-синтаксичну категорію підрядності.

Формально-синтаксичні ознаки категорії ступенів порівняння доповнюють і деякі семантико-синтаксичні характеристики. Найважливіша граматична властивість указанного типу синтаксичних конструкцій полягає в тому, що їхній зміст завжди співвіднесено з дійсністю, з актом комунікації, що відображають відповідні модально-часові характеристики. Категорія модальності вказує на відношення змісту речення до дійсності, з яким пов’язується витлумачення повідомлюваного як реального або ірреального, а категорія часу виражає відношення до моменту мовлення. У семантично елементарному реченні зі ступеньованим предикатом повідомлюване може розглядатися стосовно дійсності як реальне (у теперішньому, минулому або майбутньому часі) або ірреальне, тобто як можливе, бажане, необхідне, наприклад: “...**йому буде легше...**” (Г. Тютюнник); “...**більше б тільки їх...**”

було!" (Літературна Україна). Модальність і синтаксичний час органічно взаємопов'язані й становлять семантико-синтаксичну категорію предикативності, що є визначальною як для двоядерних, так і для одноядерних конструкцій.

До семантико-синтаксичного аспекту речення мають відношення синтаксеми, які виражають семантичний зміст речення і членуються на два семантико-синтаксичні класи – предикатні й субстанціальні. У семантично елементарному реченні форми вищого й найвищого ступенів порівняння є предикатами стану (у широкому розумінні), семантична природа яких зумовлює виділення субстанціальних синтаксем із суб'єктивним та об'єктивним значенням.

У реченні як головній синтаксичній одиниці, крім формально-синтаксичної та семантико-синтаксичної структури, втілюється власне-комунікативна структура, яку пов'язують із певною ситуацією мовлення, тобто з актуальним членуванням речення. Відповідно до свого комунікативного завдання актуальне членування речення передбачає поділ на дві частини – тему й рему, наприклад, у реченні “*(Яринці) // трохи легше стало / від холодного дихання стечу*” (М. Зарудний) маємо два рівні членування: на першому рівні виділяємо тему *Яринці* й рему – *трохи легше стало від холодного дихання стечу*, а на другому – різні комплексну рему членуємо додатково, акцентуючи увагу на актуальній значущості завершальної частини речення: *трохи легше стало / від холодного дихання стечу*.

Отже, категорія ступенів порівняння входить до складу граматичних категорій української мови. Потрапляючи у функціональну сферу дієслова, категорія ступенів порівняння набуває дієслівних морфологічних характеристик. Крім того, їй притаманні й синтаксичні категорії, оскільки ступеньовані слова виступають центральними компонентами семантично елементарного простого речення й формують його структуру.

Невідмінювані форми вищого й найвищого ступенів порівняння можуть утворювати якісно-означальні прислівники, прислівники міри і ступеня, предикативні прислівники та прислівники місця й часу.

Потрібно розрізнати такі зони функціонування ступеньованих прислівникових форм: *власне-прислівникова зона*, яка виявляється в нівеляції усіх граматичних категорій і диференціюється на прислівну й детермінантну позиції, і *присудкова зона*, побудована за моделлю дієслова, що зумовлює функціонування ступеньованих прислівників у позиції присудка двоскладного речення (якісно-означальний розряд та прислівники із значенням міри і ступеня) або співвідносного з присудком головного члена односкладних речень (предикативні прислівники). Іноді компаративні форми виявляють тенденцію до перетворення їх на аналітичні синтаксичні морфеми-прийменники [1, 50].

У сучасній українській мові типовою для вищого й найвищого ступенів порівняння якісно-означальних прислівників є придієслівна позиція. Ступеньована форма, поєднуючись зв'язком прилягання з опорним дієсловом, разом з ним утворює своєрідний значеннєвий комплекс, який передбачає наявність необхідних валентно пов'язаних компонентів речення, наприклад: “Значить, у мене має бути **більше** родичів, ніж у тебе, холостяка” (Є. Гуцало); “...Човен посунувся вгору **бадьоріше**, ніж би хто думав” (Ю. Логвин); “Стулюю повіки й намагаюся задрімати. Однак мороз не дає – усе **натхненніш** полизує він мої пальці на ногах ...” (З. Легкий).

Зважаючи на трансформаційні можливості реченнєвих структур зі ступеньованими прислівниками, зазначимо, що вони корелюють з двома типами вихідних речень: 1) реченнями з компаративом чи суперлативом у придієслівній позиції, які можуть без втрат основного семантичного змісту легко перетворюватися на вихідну конструкцію з її власне атрибутивним вживанням (завдяки такому перетворенню дієслово втрачає свої морфологічні ознаки й трансформується у віддієслівний морфологізований іменник, що займає в реченні суб'єктну позицію); 2) конструкціями, у яких функцію другорядного члена речення виконує неступеньований прислівник, наприклад: *Ці гриби пахнуть **сильніше*** ← *Запах цих грибів **сильніший*** і *Ці гриби пахнуть **сильніше*** ← *Ці гриби пахнуть **сильно***; *Зміст її лекцій сприймали **найкраще*** ← *Зміст її лекцій був **найкращим*** і *Зміст її лекцій сприймали **найкраще*** ← *Зміст її лекцій сприймали **краще*** ← *Зміст її лекцій сприймали **добре***.

До наступної групи ступеньованих прислівників належать компаративи й суперлативи, які можна поділити на дві підгрупи: 1) предикативні прислівники, що виконують функцію співвідносного з присудком головного члена односкладних речень та 2) прислівники міри і ступеня та якісно-означальні прислівники, які займають позицію присудка у двоскладному реченні. Такого типу предикативні прислівники здебільшого позначають стан людини або стан навколишнього середовища, наприклад: “*Випив міцної кави і відчув себе **бадьоріше***” (С. Журахович); “*Ніде **щиріше** не співають, як на війні*” (М. Стельмах); “***Тепліше** стає на серці, коли бачиш, що ти не цілком самотній на світі*” (М. Коцюбинський). Подібно до відповідних вихідних форм ступеньовані предикативні прислівники поділяються на дві частини: безкатегорійну прислівникову частину, виражену компаративом або суперлативом, й аналітичну морфемну частину, яка репрезентує дієслівні граматичні категорії та переводить прислівник у синтаксичну сферу дієслова. Різновидом предикативного вживання ступеньованих форм є випадки функціонування в цій позиції прислівників міри і ступеня, які спеціалізовані на вираженні головного члена двоскладних речень [2, 35], наприклад: “*Бойчук поспішив на перон, де було **тихіше***” (С. Журахович); “*Гарних дівчат **менше і менше***” (Є. Гуцало).

Подібними в кількісному плані є конструкції зі ступеньованими якісно-речень, наприклад: “*Загриміло, і полегшено зітхнув степ, і **радісніше** стало навкруги*” (О. Гончар). Якісно-означальні прислівники та прислівники міри і ступеня, які займають присудкову позицію, поєднуються з морфемою-зв'язкою *бути* та іншими дієслівними зв'язками, що виражають дієслівні категорії часу, способу, виду тощо, наприклад: “*Проте вона знову збилася з рахунку, бо закоханих виявилось набагато **менше**, ніж падало листя*” (В. Шевчук); “*Небо було **синіше** од моря, море було **синіше** од неба*” (М. Коцюбинський). Така морфологічна та синтаксична специфіка аналізованих конструкцій зумовлює їхній перехід у дієслівну позицію.

Детермінантне закріплення прислівникового компаратива й суперлатива не відповідає їх типовому функціональному вживанню. Підрядний зв'язок між детермінантом і предикативним ядром речення дуже слабкий. У позиції детермінанта найчастіше виступають прислівники місця й часу, зрідка вживаються якісно-означальні прислівникові форми. Втративши порівняльне значення, а також об'єктний компонент, вони набули іншої семантики: прислівники місця і часу – локативної та темпоральної, якісно-означальні прислівники – суб'єктивної модальності, наприклад: “*Коли я дивлюсь на хмари, ті діти землі і сонця, що, знявшись високо, все **вище і вище** мандрують блакитним шляхом, – мені здається, що бачу душу поета*” (М. Коцюбинський); “***Найраніше** встає мати*” (В. Кава); “*Мати нічого не сказала доньці, лише мало не щовечора просила, щоб та **раніше** приходила з гуляння*” (М. Стельмах); “***Найвірогідніше**, цей твір написав один з придворних співців...*” (Г. Півторак). Для ступеньованих локативних елементів типовішою є позиція правобічного керованого члена речення, який корелює з локативною синтаксемою семантично елементарних конструкцій, наприклад: “*Я підійшов **ближче***” (Г. Квітка-Основ'яненко); “*Сонце... піднімалось все **вище та вище***” (Марко Вовчок); “*Птиця спускалась усе **нижче та нижче***” (І. Нечуй-Левицький). Прислівники місця й часу, що вживаються в ролі прийменників, становлять найпериферійнішу групу, наприклад: “*Вони летять **нижче** розпатланих, обвислих хмар...*” (М. Стельмах); “*Щороку ранньою весною з-під землі з'являлося зелене пагіння, за кілька ночей воно виростало **вище** призьби...*” (І. Цюпа); “***Нижче** од ставка Роставиця знов повилася між зеленими левадами та вербами...*” (І. Нечуй-Левицький); “*І от на висоті Ай-Петрі ми опинились – **вище** хмар*” (М. Рильський).

Отож, прислівникові якісно-означальні компаративи й суперлативи найчастіше вживаються в придієслівній позиції, зрідка – у присудковій. Периферійною є детермінантна сфера вживання цих форм. За синтаксичними показниками в межах ступеньованих прислівників вирізняємо прислівники міри й ступеня, первинною позицією яких є позиція присудка у двоскладному реченні. Виразну особливість форм вищого й найвищого ступенів порівняння предикативних прислівників становить функціонування їх у ролі головного члена односкладних речень, співвідносного з присудком.

Така синтаксична позиція аналізованих компонентів деякою мірою споріднює їх зі ступеньованими прикметниковими формами.

Як найпериферійнішу групу ступеньованих прислівників вирізняємо прислівники місця й часу. Незмінювані компоненти з локативною семантикою найчастіше трапляються в правобічній позиції керованого члена речення, який визначається семантико-синтаксичною валентністю дієслів руху, переміщення тощо. Абсолютну периферію формують ступеньовані прислівники місця й часу, що вживаються в ролі детермінантів. Іноді аналізовані компоненти заступають позицію прийменників.

Л і т е р а т у р а :

1. Адмони В. Г. Структурно-смысловое ядро предложения // Члены предложения в языках различных типов. – Л. : Наука, 1972. – С. 35-50.
2. Адмони В. Г. Структура грамматического значения и его статус в системе языка // Структура предложения и словосочетания в индоевропейских языках. – М. : Наука, 1979. – С. 6-36.
3. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К. : Наукова думка, 1988. – 256 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови. – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.
5. Качура О. В. Ступенювання ознаки предмета в семантико-функціональному аспекті // Мовознавство. – 1991. – № 1. – С. 38-42.
6. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. – Луцьк : Вежа, 2002. – 179 с.
7. Милославский И. Г. Морфологические категории современного русского языка. – М. : Просвещение, 1981. – 254 с.

А н н о т а ц и я

Статья посвящена выяснению сферы функционирования компаративов и суперлативов. Описано употребление форм степеней сравнения наречий в приглагольной и детерминантной позициях, прослежены ядерная и периферийная сферы употребления наречных лексем.

Ключевые слова: *компаратив, суперлатив, формы степеней сравнения наречий, зоны функционирования, ядерная и периферийная сферы употребления.*

Annotation

The article is dedicated to clarifying the sphere of functioning of comparatives and superlatives. Usage of adverbs degree-forms in verb-related and determinant positions is described, nucleate and peripheral spheres of using adverbial lexemes are found out.

Keywords: *comparative, superlative, adverbs degree-forms of adverbs, sphere of functioning, nucleate and peripheral spheres of using.*